

5. Закон України про холдингові компанії в Україні. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3528-15>

6. Цивільний Кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Турчак І.О.,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права і процесу
юридичного факультету
університету Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

ДОГОВІРНІ ФОРМИ У ПРОЦЕСІ МЕДІАЦІЇ

В правовій сфері сьогодні дедалі більшої актуальності набуває питання позасудового врегулювання спору. Сучасна судова практика в Україні засвідчує необхідність пошуків альтернативних шляхів вирішення конфліктної ситуації без звернення до судової системи. Це, в свою чергу, призвело до впровадження в правову практику вирішення спорів такого інституту як медіація.

Медіаційні відносини виникають та існують в межах медіаційного процесу (процедури медіації), який складається із взаємопов'язаних етапів та має на меті максимально повне забезпечення інтересів суб'єктів медіації. Договірні відносини є формою організації ефективної процедури медіації, які забезпечують рівне, партнерське становище і сторін спору, і медіатора, як незалежного суб'єкта медіаційних відносин.

В Україні прийнято за основу проект Закону України «Про медіацію» [4] прийняття якого забезпечить належне врегулювання процедури медіації, обов'язковість прийнятих в її результаті рішень, та стане передумовою широкого застосування цього альтернативного способу вирішення спорів.

За Законом України «Про медіацію», нормою ст. 2 визначено, що медіація – альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу за участі медіатора досягти згоди для вирішення їх спору [3].

Процедура медіації здійснюється за принципами закріпленими у Законі України про медіацію. Вони відображають як дух, так і практичний зміст ефективного альтернативного способу розв'язання спорів. А саме: за взаємною згодою сторін медіації на підставі принципів добровільної участі, активності і самовизначення сторін медіації; незалежності та нейтральності медіатора; конфіденційності інформації щодо медіації.

Першою підставою виникнення договірних відносин щодо медіації є угода сторін конфлікту про застосування процедури медіації [2, с. 145]. У ст.2 Закону України визначено сторони медіації, яким можуть бути фізичні чи юридичні особи та/або групи осіб, які прагнуть врегулювати свій спір за допомогою медіації. Сторони мають право домовитись про включення письмового медіаційного застереження в договір, згідно з яким вони погоджуються передати на медіацію всі або певні спори, які можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, чи мають вони договірний характер чи ні. При цьому, наявність медіаційного застереження в договорі не є перешкодою для звернення в суд або третейський суд. Отже, сторони самостійно обирають медіатора або медіаторів для вирішення їх спору, а також самостійно визначають коло обговорюваних ними питань та варіанти врегулювання спору між ними.

Власне процес медіації з моменту прийняття сторонами конфлікту чи спору рішення про її застосування можемо узагальнено відобразити у таких етапах [1, с. 126]

1. Вибір персони медіатора та визначення умов проведення медіаційної процедури. Цей етап можемо вважати підготовчим.

Учасниками медіації є: медіатор (медіатори), сторони медіації, їх представники, законні представники, перекладач, експерти та інші особи визначені за домовленістю сторін медіації. Крім того, законом передбачено існування організацій, що забезпечують проведення медіації, а саме – фізичних чи юридичних осіб будь-якої форми власності та організаційно-правової форми, які займаються організаційно-технічною підготовкою проведення процедури медіації. Медіатор – незалежний посередник, який допомагає сторонам спору у його вирішенні шляхом медіації та не залежить від сторін медіації, державних органів, інших юридичних і фізичних осіб. Медіатор є нейтральною (неупередженою) особою та не має права вирішувати спір між сторонами медіації.

На цьому етапі, логічним і доцільним є укладення договору про проведення медіації. Договір укладається між сторонами медіації та особою, яка провадитиме медіаційну процедуру. У договорі окрім визначення сторін договору слід передбачити умови про строки та місце проведення медіації, про порядок та форму оплати послуг медіа-

тора та відшкодування витрат на підготовку та проведення медіації, а також про мову медіаційного процесу та залучення перекладача у разі потреби, тощо.

2. Наступний етап має на меті ознайомлення учасників з процедурою медіації, її принципами, правилами та визначенням мети її проведення. Можемо вважати цей етап вступним.

3. Основний чи базовий етап – висловлення сторін щодо суті конфлікту та чітка фіксація ключових проблем, які потребують розв’язання. Саме тут вагомою є роль медіатора, яка полягає у побудові діалогу між сторонами. Медіатор виступає своєрідним модератором спору, завдання якого полегшити та спростити комунікацію між сторонами з метою направлення її у конструктивне русло для якнайшвидшого досягнення мети медіації – забезпечення інтересів сторін у спорі.

4. Робота медіатора окремо індивідуально з кожною зі сторін з метою виявлення реальних інтересів та бажаних шляхів розв’язання конфлікту.

5. Обговорення проблеми на основі інформації, зібраної та опрацьованої на попередніх етапах та формулювання взаємовигідних варіантів вирішення конфлікту.

6. Підсумковий етап, результатом якого є підписання документу, який відображає досягнуте рішення та план дій для його впровадження із встановленням часових меж та меж відповідальності кожної зі сторін за виконання погодженого плану розв’язання конфлікту.

На даному етапі сторони укладають договір за результатами медіації. Законом України «Про медіацію» у ст.13 передбачено, що домовленості, досягнуті сторонами за результатами медіації, можуть бути викладені письмово в договорі. Безумовно, договір за результатами медіації не повинен містити положень, які суперечать законам України, інтересам держави і суспільства та його моральним засадам. Договір, досягнутий за результатами медіації, є обов’язковим для виконання сторонами у визначені строк та спосіб. У разі невиконання стороною узятих на себе зобов’язань за таким договором інша сторона має право звернутися до суду у встановленому законом порядку для захисту порушених прав і законних інтересів [3].

Вагомим інструментом для чіткого та ефективного досягнення мети медіації є угоди, як форма договірних відносин у медіації. Доцільним видається існування трьох таких договорів. Першим концептуальним договором є угода сторін конфлікту про застосування процедури медіації. З огляду на логіку та структуру процесу медіації, який складається з комплексу взаємопов’язаних етапів, необхідним видається поступове підписання договору про проведення медіації та договору за результатами медіації.

Останній є підсумковим документом, у якому відображається досягнуте рішення та план дій для його впровадження із встановленням часових меж та меж відповідальності кожної зі сторін за виконання погодженого плану розв'язання конфлікту.

Список використаних джерел

1. Махова Л.О. Переваги впровадження в Україні інституту медіації як позасудового способу врегулювання господарських спорів / Л.О. Махова // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 6. – С.124–128
2. Огречук Г.О. Договори про проведення медіації / Г.О. Огречук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 30 Том 1. – 2015. – С.144–148
3. Про медіацію Закон України. Проект №3665 від 17.12.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www/http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3665&skl=9](http://www1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3665&skl=9)
4. Про прийняття за основу проекту Закону України Про медіацію. Верховна Рада України Постанова від 03.11.2016 № 1725-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1725-19>

Чефранов А.Б.,

здобувач наукового ступеня к.ю.н.

кафедри нотаріату, виконавчого процесу та адвокатури

Київського національного університету

імені Т.Г.Шевченка, практикуючий адвокат.

(м. Київ, Україна)

ІДЕЯ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Вже більше десяти років тому у Конституції України було проголошено, що наша держава є демократичною та правовою. Однак, нажаль, все ще рано говорити про те, що усі сфери життя нашого суспільства та діяльність держави ґрунтуються на правових засадах. Незважаючи на істотні зрушення у цьому напрямку все ще залишається ряд невирішених проблем, допомогти у розв'язанні яких має подальша правова рефор-